

PRAKTICKÝ RÁDCE PRO POVOLÁVÁNÍ FARÁŘŮ A JÁHNŮ VE FARNÍCH SBORECH ČCE¹

1. ÚVOD

Dokument *Praktický rádce pro povolávání farářů a jáhnů ve farních sborech ČCE* vypracoval poradní odbor organizační a právní synodní rady jako reakci na rostoucí počet dotazů po správném postupu při povolávání farářů a jáhnů (dále jen „kazatelů“). Obsahuje shrnutí pravidel stanovených řády ČCE pro jednání s budoucím kazatelem, pro jeho volbu a nástup do služby, a některá doporučení pro hledání vhodného kandidáta.

Přílohou jsou vzory dokumentů souvisejících s povoláním kazatele. Tyto dokumenty slouží jako pomoc sborům a kazatelům, avšak nemají závazný charakter a je nutné je upravit podle místních a dohodnutých podmínek.

2. HLEDÁNÍ KAZATELE

Způsob, jak hledat kazatele, záleží na rozhodnutí staršovstva sboru. Je možno na vhodném místě zveřejnit inzerát a čekat na nabídky. Má-li staršovstvo zájem o určitého či určité kazatele, je možné zahájit jednání osobním dopisem nebo ještě lépe osobní návštěvou. Telefonát obvykle nebývá přijat jako nejvhodnější první projev zájmu.

Je bezpodmínečně nutné, aby staršovstvo rozhodlo, kdo jeho jménem kazatele osloví a jakou formou to učiní. Jménem staršovstva by v tomto případě nikdy neměl jednat odcházející kazatel.

Projevili-li některý z oslovených kazatelů zájem, zahájí s ním staršovstvo předběžná jednání, ve kterých se kazatel a sbor seznamují a vzájemně si ujasňují své teologické důrazy i praktická očekávání. Je vhodné společně vymezit oblasti, v nichž se obě strany shodují a v nichž bude třeba hledat společnou řeč a porozumění. Cílem je najít kandidáta, který si bude rozumět s většinou členů sboru.

Je třeba, aby staršovstvo poskytlo pro předběžná jednání dostatek času, nespěchalo s nimi a počítalo s možností, že osloví další, vhodnější zájemce a začne jako s kandidátem jednat teprve s tím, s kým se dostatečně poznalo a s kým si v podstatných věcech rozumí.

Je možné, aby předběžná jednání probíhala s více kazateli. Je vhodné, aby se staršovstvo dopředu dohodlo, zda z těchto předběžných kandidátů bude vybrán pro další jednání a následnou volbu kandidát pouze jeden, nebo zda volba sama proběhne z více kandidátů. V případě, že bude voleno z více kandidátů, je třeba, aby byly povolační listina a s ní související dohody sjednány s každým z kandidátů zvlášť. Není nutné, aby se tyto dokumenty u obou kandidátů shodovaly, neboť jsou výsledkem dohody obou stran, tj. sboru i kandidáta. Jejich obsah tak může odrážet např. specifická obdarování jednotlivého kazatele či jeho osobní a rodinnou situaci.

Doporučení pro seniorátní výbory:

Jakmile se seniorátní výbor doví, že některý ze sborů seniorátu začíná jednat s kandidátem na místo kazatele, je vhodné, aby v tomto sboru co nejdříve vykonal řádnou vizitaci, při níž si ověří, zda stávající farář nebo administrátor řádně spravuje sbor. Zjistí-li seniorátní výbor nedostatky, uloží stávajícímu faráři nebo administrátorovi, aby zjednal nápravu do doby, než bude sbor předán novému kazateli.

Povolávání kazatelů z jiných církví:

Sbor může povolat pouze kazatele, který je členem ČCE a má platné osvědčení o způsobilosti k ordinované službě faráře nebo jáhna. Pokud kazatel jiné evangelické církve splňuje podmínky, které pro faráře či jáhny stanovuje [Řád pro kazatele](#), a stane-li členem ČCE, může mu synodní rada na jeho žádost v odůvodněném případě vydat osvědčení o způsobilosti k ordinované službě v ČCE. Podmínkou pro službu faráře v ČCE je úspěšné absolvování magisterského studia evangelické teologie a vikariátu. Podmínkou pro službu jáhna je absolvování jiného či nižšího teologického vzdělání, které je specifikováno v Řádu pro kazatele, a absolvování jáhenské praxe. Pokud se synodní rada

¹ Tento materiál zachycuje stav ke dni 10. července 2018.

v odůvodněném případě rozhodne od kazatele z jiné evangelické církve absolvování vikariátu či jáhenské praxe nevyžadovat, bude tento kazatel povinen seznámit se s životem a tradicí ČCE během tří- až šestiměsíční praxe v postavení pastoračního pracovníka, kterou nemůže vykonat ve sboru, v němž se později bude ucházet o místo kazatele.

Podrobnější podmínky stanovují [Zásady pro postup při vydávání osvědčení k ordinované službě kazatele pro kazatele z jiných církví](#), které vydala synodní rada.

3. JEDNÁNÍ S KANDIDÁTEM

Postup jednání s kandidátem na uprázdněné místo kazatele i náležitosti obsahu povolací listiny upravují [Pravidla pro povolávání farářů a jáhnů](#).

Najde-li sbor vhodného vážného zájemce (případně více zájemců) o kandidaturu na uprázdněné místo kazatele, zahájí s ním (případně s nimi) staršovstvo jednání o obsahu **povolací listiny**. Je třeba věnovat pozornost zejména těmto věcem:

- teologické důrazy sboru a kandidáta
- dosavadní činnost sboru a jeho očekávání
- dosavadní zkušenosti kandidáta a jeho očekávání
- specifika sboru
- skupiny ve sboru a práce s nimi
- bohoslužby včetně liturgického pořadu
- katechetická činnost
- pastore
- správa sboru a administrativní činnost
- činnost staršovstva a jeho spolupráce s kazatelem
- hospodářská situace sboru včetně schopnosti sboru plnit povinnosti vůči Personálnímu fondu
- ekumenické vztahy a spolupráce
- působení sboru v obci a v jiných institucích
- speciální pracovní zájem kazatele
- práce kazatele na seniorátní a celocírkevní úrovni
- další vzdělávání kazatele a jeho podpora ze strany sboru
- volný čas kazatele
- bydlení kazatele a jeho rodiny
- užívání a vybavení sborové kanceláře
- užívání telefonu a internetu
- cestovní náhrady, užívání soukromého nebo sborového auta

Povolací listina (viz příloha 2) je dohoda mezi sborem a kazatelem, která upravuje činnost kazatele ve sboru, výši jeho úvazku, dobu jeho povolání a vzájemná práva a povinnosti kazatele a sboru. Její povinnou přílohou jsou také:

- smlouva o nájmu bytu uzavřená mezi farním sborem a kazatelem v souladu s prováděcí směrnicí synodní rady, případně smlouva o příspěvku na bydlení;
- ujednání o užívání telefonu
- ujednání o používání služebního auta
- ujednání o poskytování cestovních náhrad (viz přílohy 3 až 7).

Je vhodné, aby obsah povolací listiny i souvisejících ujednání byl sjednán podrobně – zamezí se tím případným budoucím sporům.

Shodnou-li se staršovstvo a kandidát na textu povolací listiny a souvisejících ujednání, vyhotoví o tom **zápis** (viz příloha 1), který podepíše kurátor sboru a kandidát. Podepsaný zápis a návrhy povolací listiny a souvisejících dohod připojí staršovstvo jako povinné přílohy k žádosti o pokyn k volbě.

Povolací listinu i související ujednání podepíše zvolený kazatel a představitelé sboru **až po volbě**.

Exkurz: Délka povolání kazatele

Kazatel může být volen na dobu nejvýše 10 let. Do 30. září 2020 však zároveň platí přechodné ustanovení, že doba, na kterou může být farář volen, se snižuje z 10 let na 5 let. Kazatel, který dosáhne

věku 65 let před uplynutím desetiletého období, může být volen nejvýše do konce roku, v němž dosáhne věku 65 let. Kazatel, který je starší než 65 let, může být volen nejvýše na dobu 3 let.

Na kazatelské místo může být kazatel povolán nejdříve ode dne, kdy skončila doba povolání předchozího kazatele.

Exkurz: Bydlení kazatele

Sbor je povinen poskytnout kazateli byt, nedohodne-li se s kazatelem jinak.² Smlouvu o nájmu bytu uzavře sbor s kazatelem na dobu určitou, na kterou je kazatel sborem povolán. Tato smlouva musí být uzavřena v souladu s prováděcí směrnicí synodní rady, která specifikuje mj. určení částky, kterou kazatel za užívání bytu bude platit. Smlouva nabude platnosti, jen pokud ji schválí příslušný seniorátní výbor.

Kazatel a sbor se dohodnou na částce, kterou bude kazatel přispívat na náklady spojené s užíváním bytu (energie, otop, vodné, stočné apod.), a to v souladu s prováděcí směrnicí synodní rady.

Neposkytuje-li sbor kazateli byt a bydlí-li kazatel ve vlastním nebo v nájemním bytě, má kazatel nárok na **příspěvek na bydlení**. Výši příspěvku na bydlení a na náklady spojené s užíváním bytu je sbor povinen upravit **smlouvou o příspěvku na bydlení** (viz příloha 7) v souladu s prováděcí směrnicí synodní rady.

V případě, že kazatel nebydlí v bytě pronajatém sborem, ale ve vlastním bytě, který používá pro služební činnost, má nárok na **refundaci** nákladů s tím spojených. Výši refundace je sbor povinen upravit příslušnou **smlouvou** (viz příloha 11).

Exkurz: Volba kazatele ve sboru, v němž je více kazatelských míst

Je-li ve sboru více kazatelských míst, mělo by jednání s kandidátem zohledňovat i budoucí rozdělení úkolů mezi oba kazatele. Řády ČCE sice nerozlišují kazatelská místa na místo „prvního faráře“ a „druhého faráře“, stanoví však, že v případě, že je ve sboru více než jeden farář či jáhen, je úkolem staršovstva vytvořit po dohodě s oběma kazateli tzv. kazatelský statut, v němž bude zakotveno rozdělení jejich práce, práv, povinností a odpovědnosti. Tento statut musí současně určit, kdo z obou kazatelů je představitelem sboru. Statut schvaluje seniorátní výbor.³ Rámcová dohoda o tomto statutu by tedy měla být sjednána již při jednání s kandidátem a její obsah by se měl odrazit v povolací listině.

Skutečnost, že řády neznají rozdíl mezi místem „prvního“ a „druhého“ faráře, má za následek, že ukončí-li farář, který byl dosud představitelem sboru, svoji službu ve sboru, stává se tímto představitelem „automaticky“ farář, který ve sboru zůstává (to neplatí, zůstane-li ve sboru pouze jáhen). S tím, že k této situaci může dojít, je třeba při jednání s kandidátem počítat.

4. OPAKOVANÁ VOLBA KAZATELE

Koná-li se opakovaná volba kazatele,⁴ je jediným kandidátem stávající kazatel. Opakovanou volbu je nutno vykonat v těchto případech:

- a) kazateli končí doba povolání ve sboru (opakovanou volbu je nutno provést nejpozději pět měsíců před uplynutím této doby),
- b) kazatel dosáhne věku 65 let (opakovanou volbu je nutno provést do konce kalendářního roku, v němž kazatel dosáhne věku 65 let).

K opakované volbě nedochází „automaticky“. Je třeba, aby se staršovstvo s kazatelem dohodlo o prodloužení jeho služby ve sboru a podalo žádost o vydání pokynu k volbě, k níž připojí všechny požadované dokumenty.

Při opakované volbě není třeba, aby byly povolací listina a související dohody vypracovány v novém znění, nýbrž stačí předložit pouze dodatky, jimiž se prodlužuje platnost těch stávajících, příp. se mění jejich obsah pouze v některých bodech.

² [Čl. 2 odst. 5 ŘHC](#), [čl. 2 odst. 3 ŘK](#) a [část C–1 PPFJ](#)

³ [Čl. 12 odst. 1 ŘK](#)

⁴ [Čl. 5 ŘK](#)

5. ŽÁDOST O VYDÁNÍ POKYNU K VOLBĚ

Po ukončení jednání s kandidátem požádá staršovstvo prostřednictvím seniorátního výboru synodní radu o vydání pokynu k volbě. **Žádost** musí být podána písemně a musí být podepsána oběma **představiteli sboru**.⁵ Její součástí jsou tyto dokumenty:

- a) zápis o ukončení jednání o obsahu povolací listiny a souvisejících ujednání podepsaný kurátorem sboru a kandidátem,
- b) návrh povolací listiny (bez podpisů),
- c) návrh ujednání souvisejících s povolací listinou (bez podpisů).

Součástí žádosti o vydání pokynu k opakované volbě kazatele je návrh nové povolací listiny či dosavadní povolací listina a nepodepsaný návrh dodatku, kterým se mění její obsah (tj. doba povolání a případně i další části povolací listiny, na jejichž změně se staršovstvo a kazatel dohodli. Při jednání o opakované volbě se kazatel podepisuje za sebe osobně i za sbor jako jeho představitel.

Seniorátní výbor se k žádosti vyjádří a postoupí ji synodní radě. Žádost o vydání pokynu k volbě je třeba podávat **v dostatečném předstihu**, aby ji seniorátní výbor mohl projednat ve svém zasedání a doručit ji synodní radě nejpozději do uzávěrky pro příjem podkladů pro zasedání synodní rady. Žádosti, které budou doručeny později, projedná synodní rada až na příštím zasedání.

Nemá-li synodní rada námitek, vydá pokyn k volbě. Sbor může vykonat volbu kazatele až poté, co obdržel písemný pokyn k volbě.

Doporučení pro seniorátní výbory:

Pokud má seniorátní výbor výhrady k navržené povolací listině nebo k některému z jejích ujednání, je vhodné, aby dokument se zdůvodněním výhrad nejprve vrátil sboru k novému projednání s kandidátem. Budou-li výhrady seniorátního výboru přetrvávat i po novém projednání, předá seniorátní výbor žádost se zdůvodněním výhrad synodní radě.

6. VOLBA KAZATELE

Postup při volbě kazatele upravuje [§ 7](#) a [§ 12 CZ](#), [čl. 4 Řádu pro kazatele](#) a [čl. 9 Jednacího a volebního řádu](#). Volba se koná při sborovém shromáždění, které bylo řádně svoláno podle [čl. 6 Jednacího a volebního řádu](#).

Při svolávání sborového shromáždění (ať ústním nebo písemným) musí být výslovně oznámeno, že se ve shromáždění bude konat volba kazatele. Volbě nemůže předsedat kazatel, který má být volen. Podle okolností jí předsedá administrátor sboru, farář určený seniorem nebo delegovaný člen seniorátního výboru. Volbu je možno provést, sejde-li se nadpoloviční většina členů sboru oprávněných k hlasování. Po uplynutí půl hodiny od ohlášeného počátku sborového shromáždění je možno volit za jakéhokoli počtu členů. Na tuto skutečnost musí být upozorněno již při svolávání shromáždění.

O konání sborového shromáždění, v němž se konala volba faráře nebo jáhna, musí být vyhotoven **protokol**. Vzor protokolu obsahující všechny náležitosti, které vyžaduje Jednací a volební řád, je uveden v příloze 8.

7. PO VOLBĚ KAZATELE

Po volbě zvolený kazatel a oba představitelé sboru⁶ podepíší ve čtyřech stejnopisech povolací listinu a s ní související ujednání.

Staršovstvo sboru požádá prostřednictvím seniora synodní radu o **potvrzení volby**. Součástí **žádosti** o potvrzení volby podepsané představiteli sboru je:

- a) zápis o konání sborového shromáždění s volbou kazatele ve dvou vyhotoveních s požadovanými podpisy,
- b) protokol o volbě kazatele,

⁵ Podle [§ 6 odst. 5 CZ](#) jsou představiteli sboru farář (administrátor) a kurátor sboru.

⁶ Povolací listinu a další ujednání podepisují tedy jménem sboru kurátor a dosavadní farář, případně administrátor sboru. Došlo-li k opakované volbě, podepisuje farář sboru změnu povolací listiny dvakrát, tj. jednou jako představitel sboru a jednou jako zvolený kazatel.

- c) seznam hlasovných členů sboru, v němž jsou vlastnoručně podepsáni členové, kteří se volby zúčastnili,
- d) čtyři stejnopisy povolací listiny a souvisejících ujednání s požadovanými podpisy (Po potvrzení volby bude jeden zaslán zpět sboru, druhý kazateli, třetí seniorátnímu výboru a čtvrtý ponechán synodní radě).

Senior zkontroluje dokumenty o volbě a připojí schvalovací doložku ke smlouvě o nájmu kazatelského bytu. Proběhla-li volba v souladu s Církevním zřízením a řády ČCE a jsou-li dokumenty v pořádku, postoupí je synodní radě s doporučením, aby volbu kazatele potvrdila. V opačném případě zajistí ve spolupráci se staršovstvem sboru nápravu.

Synodní rada volbu potvrdí, byla-li vykonána v souladu s Církevním zřízením a řády ČCE. V opačném případě ji prohlásí za neplatnou.

8. NÁSTUP DO SLUŽBY A PŘEDÁNÍ SBORU

Jakmile zvolený kazatel, který je představitelem sboru, nastoupí do služby ve sboru, oznámí jeden z představitelů sboru e-mailem Ústřední církevní kanceláři a příslušnému seniorátnímu výboru, od kdy kazatel nebo administrátor ve sboru působí a kdo je spolu s ním druhým představitelem sboru. V oznámení (viz příloha 9) uvede jméno, titul, rodné číslo a adresu bydliště obou představitelů sboru. Zároveň požádá Ústřední církevní kancelář, aby sboru zaslala aktualizovaný výpis z rejstříku evidovaných právnických osob, který vede Ministerstvo kultury, a požádá příslušný seniorátní výbor, aby senior provedl předání sboru a instalaci kazatele.⁷ Vzor protokolu o předání sboru je v příloze 10.

9. ZMĚNA POVOLACÍ LISTINY V PRŮBĚHU POVOLÁNÍ KAZATELE

Dohodnou-li se kazatel a staršovstvo na změnách povolací listiny (např. výše úvazku, bydlení kazatele apod.) zašlou prostřednictvím seniorátního výboru synodní radě čtyři stejnopisy dodatku k povolací listině, v němž budou dohodnuté změny upraveny. Dodatek podepíše kazatel a oba představitelé sboru. Změnou povolací listiny nelze měnit dobu povolání.

Dohodnou-li se kazatel a staršovstvo na změnách smlouvy o podmínkách užívání kazatelského bytu, zašlou prostřednictvím seniorátního výboru synodní radě čtyři stejnopisy dodatku k této smlouvě, v němž budou dohodnuté změny upraveny. Dodatek podepíše kazatel a oba představitelé sboru.

10. KDE HLEDAT V ŘÁDECH

Volbu kazatele upravuje:

- a) § 7 a § 12 odst. 6–9 [Církevního zřízení](#)
- b) čl. 4 a 5 [Řádu pro kazatele](#)
- c) čl. 5–10 [Jednacího a volebního řádu](#)
- d) [Pravidla pro povolávání farářů a jáhnů](#)

Církevní zřízení i řády jsou dostupné na www.evangelnet.cz/cce/czr.

Přílohy:

1. Vzorový zápis o jednání s kandidátem
2. Vzorová povolací listina
3. Vzorová ujednání související s povolací listinou
4. Směrnice synodní rady o bydlení farářů a jáhnů
5. Vzorová nájemní smlouva
6. Tiskopis evidenčního listu kazatelského bytu
7. Vzorová smlouva o příspěvku na bydlení
8. Formulář protokolu o volbě kazatele
9. Oznámení o změně faráře/kurátora
10. Vzorový protokol o předání a převzetí sboru
11. Vzorová smlouva o refundaci nákladů spojených s používáním vlastního bytu kazatele pro služební činnost

⁷ [Čl. 35 odst. 1 ŘSC](#)